

Terrängtäckande mossar

Terrängtäckande mossar (*endast aktiva)

Blanket bogs (*if active bog)

EU-kod: 7130

Länk: Gemensam text (namn och koder)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/naturtyper/naturtypergemensam.pdf#2

Beskrivning av naturtypen

Länk: Gemensam text (beskrivning av naturtypen)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/naturtyper/naturtypergemensam.pdf
#2

Utdrag ur EU:s tolkningsmanual

Extensive bog communities or landscapes on flat or sloping ground with poor surface drainage, in oceanic climates with heavy rainfall, characteristic of western and northern Britain and Ireland. In spite of some lateral water flow, blanket bogs are mostly ombrotrophic. They often cover extensive areas with local topographic features supporting distinct communities [Erico-Sphagnetalia magellanici: Pleurozio purpureae-Ericetum tetralicis, Vaccinio-Ericetum tetralicis p.; Scheuchzerietalia palustris p., Utricularietalia intermedio-minoris p., Caricetalia fuscae p.]. Sphagna play an important role in all of them but the cyperaceous component is greater than in raised bogs. The term "active" must be taken to mean still supporting a significant area of vegetation that is normally peat forming.

Svensk tolkning av definitionen

Öppen myr där ombrotrofa förhållanden råder, dvs mossen får endast sin vatten- och näringsförsörjning genom nederbörden. Habitatet förekommer endast i mycket nederbördsrika områden på ett fåtal ställen i plan eller sluttande terräng i alpin region. Mossen följer underlagets såväl upphöjda, nedsänkta och sluttande delar däremellan. Mossen ska täcka ett större område (minst 50 ha) med höjder etc för att kvalificera till habitatet. Torvens medeldjup är minst 1 meter.

På grund av det oceaniska klimatet och förekomsten av rörligt vatten är myren något mineralrikare än en ordinär mosse och kärrarter kan uppträda, däribland sotvitmossa (*Sphagnum papillosum*). Höljor, strängar, tuvor och dråg kan förekomma och inkluderas i habitatet. Trädsikt bestående av träd högre än tre meter ska inte ha mer än 30% krontäckning.

Naturlighetskriterier: Mossens hydrologi och hydrokemi får inte vara starkt generellt påverkad av antropogena ingrepp. Reversibla, mindre ingrepp som orsakat lokal störning i begränsade delar av mossen kan medges.

Kommentarer

Terrängtäckande mossar förekommer i Sverige i alpin region.

Gränsdragning mot andra naturtyper

- Naturtypen terrängtäckande mosse (7130) skiljs från andra terrängföljande myrar främst genom torvdjup på minst en meter (ofta >2m), storlek (minst 50 ha) och var i landet de förekommer. Terrängtäckande mosse som uppfyller habitatdirektivets definition har i Sverige bedömts förekomma endast i västra Jämtland där klimatfaktorerna uppfylls.
- Om kärrvegetation förekommer på ombrotrof terrängföljande myr utanför oceaniskt påverkade områden bör istället naturtyperna öppna mossar och kärr (7140) eller, vid trädtäckning >30%, skogsbevuxen myr (91D0) användas.

Viktiga strukturer och funktioner

- Torvdjup (> 1m)
- Aktiv torvbildning även på sluttningar
- Hög nederbörd

Typiska och karakteristiska arter

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	K-art	T-art	Grupp	Region
Kärlväxter					
<i>Calluna vulgaris</i>	ljung	K-art			
<i>Carex limosa</i>	dystarr		T-art		A
<i>Carex pauciflora</i>	taggstarr		T-art		A
<i>Drosera rotundifolia</i>	rundsilesår	K-art	T-art		A
<i>Empetrum nigrum</i>	kråkbär	K-art			
<i>Eriophorum vaginatum</i>	tuvull	K-art			
<i>Molinia caerulea</i>	blåtåtel	K-art			
<i>Myrica gale</i>	pors	K-art			
<i>Narthecium ossifragum</i>	myrlilja	K-art	T-art		A
<i>Pinguicula villosa</i>	dvärgtätört		T-art		A
<i>Rubus chamaemorus</i>	hjordron	K-art			
<i>Scheuchzeria palustris</i>	kallgräs		T-art		A
<i>Trichophorum cespitosum</i>	tuvsäv	K-art	T-art		A
<i>Vaccinium myrtillus</i>	blåbär	K-art			
Mossor					
<i>Campylopus atrovirens</i>	svart nervmossa	K-art			
<i>Mylia taylorii</i>	purpurmylia	K-art			
<i>Sphagnum auriculatum</i>	grå hornvitmossa	K-art			
<i>Sphagnum compactum</i>	tät vitmossa	K-art			
<i>Racomitrium lanuginosum</i>	raggmossa	K-art	T-art		A
<i>Sphagnum balticum</i>	flaggvitmossa		T-art		A
<i>Sphagnum fuscum</i>	rostvitmossa		T-art		A

Sphagnum magellanicum	praktvitmossa	T-art	A
Sphagnum majus	rufsvitmossa	T-art	A
Sphagnum pulchrum	drågvitmossa	K-art	
Sphagnum strictum	atlantvitmossa	K-art	
Sphagnum tenellum	ullvitmossa	K-art	T-art A
Fåglar			
Calidris alpina	kärrensnäppa	K-art	
Pluvialis apricaria	ljungpipare	K-art	

Klassificering enligt andra klassificeringssystem

Klassificeringssystem	Naturtypens motsvarighet
VIN:	3.1.2.5 Ljung-raggmossa-typ
EUNIS:	D1.2 Blanket bogs

Utbredning och förekomst

Länk: Gemensam text (utbredning och förekomst)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/naturtyper/naturtypergemensam.pdf
#5

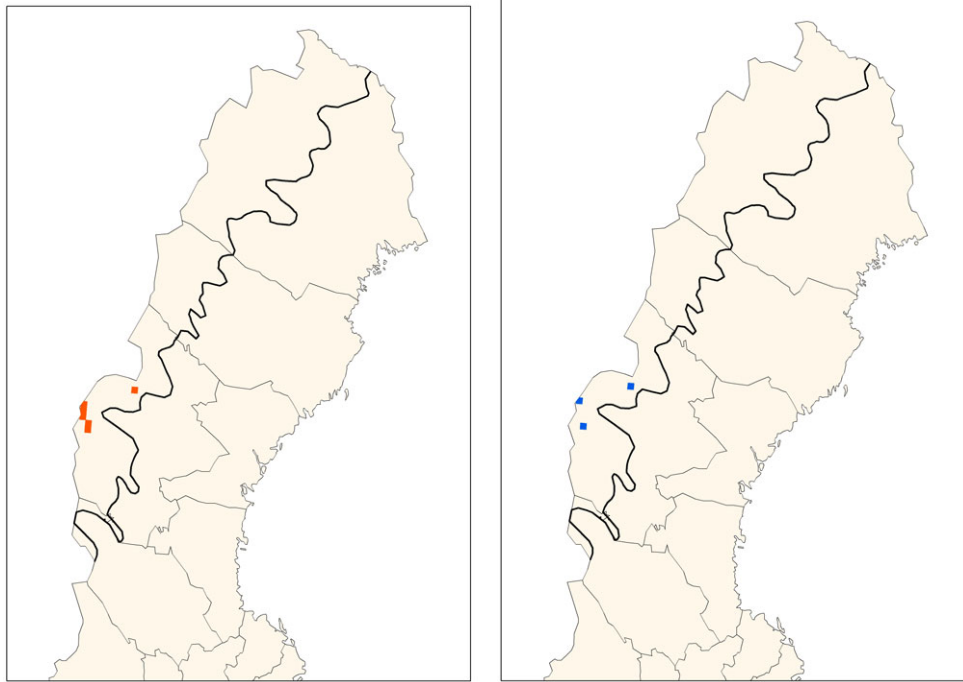
Rapporterad nationell bevarandestatus år 2007

Rapporterat 2007	Reg. A	Reg. B	Reg. K	Totalt
Natura 2000-områden				
Utpekade för naturtypen (st)	3			3
Utbredning				
Aktuellt värde (km ²)	600			600
Referensvärde (km ²)	600			600
Bedömning aktuell status	Gynnsam			
Bedömning trend	Stabil			
Förekomstareal				
Aktuellt värde (km ²)	36			36
Referensvärde (km ²)	36			36
Bedömning aktuell status	Gynnsam			
Bedömning trend	Stabil			
Kvalitet				
Bedömning aktuell status	Gynnsam			
Bedömning trend	Stabil			
Framtidsutsikt				
Bedömning aktuell status	Okänt			
Bedömning trend	Okänt			
Samlad bedömning				

Bedömning aktuell status	Gynnsam
Bedömning trend	Stabil

Kommentarer till rapporterade uppgifter

Framtidsutsikterna bedöms som osäkra eftersom klimatförändringar kan innebära att de naturliga förutsättningarna för naturtypen förändras.

Figur 1. Svenskt utbredningsområde (till vänster) och förekomstareal (till höger).

Förutsättningar för bevarande

Länk: Gemensam text (förutsättningar för bevarande)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/naturtyper/naturtypergemensam.pdf
[#8](#)

Utveckling och fortlevnad av terrängtäckande mossar kräver ett fuktigt klimat, hög nederbörd och relativt sval medeltemperatur. Den höga nederbörden möjliggör torvbildning även på sluttningar.

Aktiv torvbildning och naturlig dynamik av strukturer/formelement och vegetationstäckelse förutsätter också intakta hydrologiska förhållanden och en opåverkad hydrokemi. Detta inkluderar att torv inte oxideras som en följd av antropogena ingrepp utan endast som en eventuell följd av naturliga klimatförändringar.

Förutsättningarna för att den karakteristiska vegetationen ska bestå är också att luftburet nedfall av näringsämnen begränsas så att negativa vegetationsförändringar och ökad igenväxning motverkas.

Gynnsamt tillstånd/bevarandestatus förutsätter att de typiska arterna inte minskar påtagligt i området respektive på biogeografisk nivå eftersom typiska arter indikerar att naturtypen upprätthåller viss kvalitet och viktiga ekologiska funktioner.

Hotbild

- Klimatförändringar och framför allt ändrade nederbördsförhållanden utgör ett hot, särskilt som de svenska terrängtäckande mossarna befinner sig på habitatets utbredningsgräns.
- Atmosfäriskt nedfall som påverkar hydrokemi och påverkar nedbrytningshastighet.
- Samhällsbyggande med nya kommunikationsleder, anläggningar etc kan förstöra eller skada habitatet, framför allt åtgärder som innebär att hydrologi och eller hydrokemin förändras. Hotet är dock marginellt med tanke på naturtypens geografiska utbredning.
- Fysiska ingrepp som påverkar hydrologin i form av dikning, torvbrytning anläggning av skogsbilvägar samt skogsbruk i närområdet. Hotet är dock marginellt med tanke på naturtypens geografiska utbredning.

Bevarandeåtgärder

- Gångse åtgärder för att upprätthålla gynnsam bevarandestatus så att ingen försämringar för naturtypen sker, (dvs att dess intressen respekteras i fysisk planering, tillståndsprovning, generell naturvårdshänsyn, förvaltning av skyddade områden, artskydd och uppföljning samt övervakning).
- Gröna skogsbruksplaner, skogscertifiering eller frivilliga avsättningar kan vara ändamålsenliga bevarandeåtgärder för skogsfastigheter i anslutning till och på fastmarksholmar i förtecknade högmossar.
- Information till markägare och verksamhetsutövare bör samordnas mellan länsstyrelsen, Skogsstyrelsen och kommunen.
- Rådgivning om försiktighetsåtgärder vid skogsbruksåtgärder och skydds-dikning.

Regelverk

Länk: Gemensam text (regelverk)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/naturtyper/naturtypergemensam.pdf

#11

- Naturtypen ingår i art- och habitatdirektivets bilaga 1 och är en prioriterad art där.
- Regelverk som är särskilt viktigt för naturtypen är markavvattning, torvtäkt och skogsbrukets regelverk.
- Regelverk som är särskilt viktigt för naturtypens omgivning utöver det som nämns ovan är vattenverksamhet och jordbrukets regelverk.

Bevarandemål, målbildindikatorer och uppföljning

Länk: Gemensam text (bevarandemål och uppföljning)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/naturtyper/naturtypergemensam.pdf#19

På Naturvårdsverkets hemsida om uppföljning i skyddade områden, finns en rapport (6379:2010) om uppföljnings i skyddade områden. Den beskriver arbetet med formulering av mål och användande av målbildindikatorer för att följa upp målen. Rapporten beskriver det generella arbetet, och uppföljningen i detalj beskrivs i manualer för uppföljning av olika naturtyper. Det finns även manualer för uppföljning av olika naturtypsgrupper. Där finns information om arbetsmetoder, och exempel på olika målbildindikatorer.

Det finns bland annat manualer för Våtmarker, för Flygbildstolkning och för olika artgrupper.

Litteratur och kontaktuppgifter

Länk: Gemensam text (litteratur och kontaktuppgifter)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/natur/naturgemensam.pdf#0

Naturtyps- och ekosystemvis litteratur

Götbrink E (2008). Manual 7. Manual för uppföljning i myrar. Version 2.0

Löfroth M (1991): Våtmarkerna och deras betydelse. Naturvårdsverket Rapport 3824.

Moore J.J (1968): A classification of the bogs and wet heaths of Northern Europe.

Naturvårdsverket (2007): Myrskyddsplan för Sverige. Huvudrapport över revidering 2006. Rapport 5667.

Naturvårdsverket (2007): Myrskyddsplan för Sverige. Delrapport – objekt i Norrland (rättad utgåva). Rapport 5787.

Naturvårdsverket, Jordbruksverket, Skogsstyrelsen och Riksantikvarieämbetet (2005). Nationell strategi för Myllrande våtmarker.

Naturtyps- och ekosystemvisa länkar

Naturvårdsverket handledning för miljöövervakning:

<http://www.naturvardsverket.se/sv/Tillstandet-i-miljon/Miljoovervakning/Handledning-for-miljoovervakning/Metoder/Undersokningstyper/Undersokningstyp-Vatmark/>

Kontaktuppgifter

Lena Tranvik
lena.tranvik@artdata.slu.se
018-67 24 78

ArtDatabanken
Bäcklösavägen 10
Box 7007
750 07 Uppsala